

Nhận định:

LIỆU HOA KỲ CÓ ĐƠN PHƯƠNG TRỪNG PHẠT CHÍNH QUYỀN SYRIA HAY KHÔNG?

Thiện Ý.

Như mọi người đã biết, trong mấy tuần qua và cho đến lúc này, cả thế giới đang quan tâm và như chờ đợi Tổng Thống Hoa Kỳ Barrack Obama quyết định, có hay không giáng đòn trừng phạt Syria, vì Mỹ đã có bằng chứng rằng chính quyền Bashar al Assad của nước này đã sử dụng vũ khí hóa học trong một cuộc tấn công phe nổi dậy vào ngày 21-8-2013 thuộc một vùng của Thủ đô Damas, sát hại và làm bị thương khoảng trên 1400 người trong đó nhiều trẻ em và dân thường.

Đúng ra, Tổng Thống Barrack Obama đã ra đòn trừng phạt chính quyền Syria sớm hơn, nhưng vì thấy phản ứng trong giới lập pháp và nhân dân Hoa Kỳ cũng như công luận thế giới chưa thuận lợi, nên Ông đã phải hoãn lại để vận động, thuyết phục tìm hậu thuẫn quốc nội cũng như quốc tế.

Thế nhưng, thực tế vấn đề đặt ra là, trong những ngày tới đây, nếu kết quả nỗ lực vận động của hành pháp Hoa Kỳ chỉ đạt được những điều kiện “ít có”, mà “chưa đủ” thì liệu Tổng Thống Barrack Obama có giám ra quyết định đơn phương dùng biện pháp quân sự (*có giới hạn thời gian, không gian và phương cách*) để trừng phạt Syria hay không?

Nội dung bài nhận định này lần lượt trình bày:

- Những yếu tính cho một quyết định trừng phạt Syria có chính nghĩa?
- Liệu Hoa Kỳ có đơn phương quyết định biện pháp trừng phạt Syria hay không?

I/- NHỮNG YẾU TÍNH ĐỂ CÓ CHÍNH NGHĨA CHO MỘT QUYẾT ĐỊNH TRỪNG PHẠT SYRIA

Theo nhận định của chúng tôi, có ba yếu tính để **có chính nghĩa** (*Orthodox principal, Justice*) cho một quyết định trừng phạt chính quyền Syria, là **tính chính đáng** (Legitimate, Righteous), **chính danh** (*True name*), **hợp pháp** (*Legal, Lawful*). Vì phải **có chính nghĩa**, Tổng Thống Hoa Kỳ Barack Obama mới thuyết phục, lôi kéo được sự hậu thuẫn của Quốc hội và nhân dân Hoa Kỳ cũng như sự đồng tình của cộng đồng thế giới cho biện pháp trừng phạt chính quyền của Tổng Thống Bashar Al- Assad ở Syria.

“Tính chính đáng” trong hiện vụ là sự kiện chính quyền Damas sử dụng loại vũ khí hóa học bị cấm chỉ, gây thương vong cho hàng ngàn sinh linh, thì việc Hoa Kỳ có hành động trừng phạt là **“có tính chính đáng”**. Thế nhưng, việc trừng phạt này không thuộc thẩm quyền và trách nhiệm của Hoa Kỳ mà thuộc thẩm quyền, trách nhiệm của Liên Hiệp Quốc (*Hội Đồng Bảo An LHQ*). Vì hành vi sử dụng vũ khí hóa học của chính quyền Syria, một hội viên LHQ, là đã vi phạm luật quốc tế, chứ không vi phạm luật pháp quốc nội Hoa Kỳ. Vì vậy, nếu Hoa Kỳ đơn phương (*hay liên kết với Pháp và các cường quốc khác*) thực hiện biện pháp quân sự để trừng phạt Syria là **“không chính danh”** và cũng là hành động **“bất hợp pháp”**, theo công pháp quốc tế, là vi phạm chủ quyền của một quốc gia độc lập.

Một khi không hội đủ **“tính chính đáng”**, **“tính chính danh”**, **“Tính hợp pháp”** là **Hoa Kỳ không có chính nghĩa** để thực hiện biện pháp quân sự trừng phạt Syria một cách đơn phương, nên đã bị phản đối các quốc gia, các giáo hội trên thế giới chống đối, gây khó khăn nhiều mặt cho Hoa Kỳ.

Chính vì vậy mà Tổng Thống Obama đã phải hoãn ra quyết định trừng phạt Syria và trong nhiều ngày qua Ông đã mở cuộc vận động tích cực trong cũng như ngoài Hoa Kỳ. Thế nhưng, cho đến lúc này, sự hậu thuẫn của lưỡng viện Quốc Hội Hoa Kỳ vẫn chưa ngã ngũ vì phải đợi qua tuần tới (*sau ngày 9-9*) Hạ viện và Thượng viện họp lại để thảo luận và biểu quyết thông qua một Nghị quyết mới biết kết quả ra sao. Về các vận động đối ngoại, qua Hội Nghị Thượng Đỉnh G-20 ở thành phố St Petersburg ở Nga Tổng Thống Hoa Kỳ Barack Obama cũng chỉ nhận được sự ủng hộ tương đối của nhiều nước cho biện pháp quân sự trừng phạt Syria. Tổng Thư Ký LHQ Ông Ban-Ki-Moon thì vẫn yêu cầu Hoa Kỳ chờ kết quả điều tra của phái đoàn Liên Hiệp Quốc và nếu có bằng chứng Syria có vi phạm luật cấm sử dụng vũ khí hóa học thì mọi biện pháp trừng phạt phải được thông qua Hội Đồng Bảo An LHQ.

Nếu chỉ căn cứ vào những biểu hiện sau cuộc điều trần tại Quốc Hội của tam trụ triều đình Barack Obama: Bộ Trưởng Ngoại Giao John Kerry, Bộ Trưởng Quốc Phòng Chudk Hagel và Chủ Tịch Bộ Tham Mưu Liên Quân Hoa Kỳ, Tướng Martin Dempsey, thì cho đến lúc này dường như đa số các nghị sĩ dân biểu thuộc cả hai đảng Dân Chủ lẫn Cộng Hòa ở lưỡng viện Quốc Hội có chiều hướng hậu thuẫn có điều kiện giới hạn cho quyết định trừng phạt Syria của Tổng Thống Barack Obama. Thế nhưng công luận dân chúng Hoa Kỳ còn nhiều bất đồng, qua các cuộc thăm dò của giới truyền thông cho thấy đa số vẫn không ủng hộ hành động đơn phương hay liên kết với vài nước đồng minh của Hoa Kỳ để giáng đòn trừng phạt Syria. Dường như nhân dân Hoa Kỳ chỉ muốn chính quyền Obama chia xẻ trách nhiệm trừng phạt này với cộng đồng thế giới qua thẩm quyền quyết định của Hội Đồng Bảo An Liên Hiệp Quốc (HĐBA-LHQ). Đây cũng là chiều hướng chung của công luận quốc tế. Nhưng nếu thực tế không đi theo chiều hướng này (*gần như chắc chắn một dự thảo Nghị quyết trừng phạt Syria sẽ bị Nga-Tàu phủ quyết*) thì liệu Hoa Kỳ có đơn phương hay liên kết với một vài quốc gia khác thực hiện biện pháp quân sự trừng phạt Syria như đã dự trù và chuẩn bị trong những ngày qua đang sẵn sàng chờ lệnh hay không?

II-LIỆU HOA KỲ CÓ ĐƠN PHƯƠNG RA QUYẾT ĐỊNH TRỪNG PHẠT SYRIA HAY KHÔNG?

Như vậy trên thực tế Tổng Thống Obama đang phải đứng trước sự lựa chọn:

1.- Tham gia trừng phạt Syria dưới ngọn cờ Liên Hiệp Quốc (*Unite Nations*) để có chính nghĩa (*vì hội đủ tính chính đáng, chính danh, hợp pháp*). Nhưng diễn biến tình hình thực tế cho thấy Hoa Kỳ khó mà có được lựa chọn tối ưu này. Vì điều chắc chắn là biện pháp quân sự trừng phạt Syria phải được Hội Đồng Bảo An Liên Hiệp Quốc thông qua. Điều này khó xảy ra khi mà hai trong năm nước thành viên thường trực HĐBA có quyền phủ quyết (Veto) là Nga và Tàu cộng đã có quyền lợi gắn bó với nhà độc tài Bashar al Assad nên từ lâu đã công khai hậu thuẫn cho chế độ độc tài Syria. Trong hiện vụ cả Nga và Tàu cộng đều đã lên tiếng cảnh báo Hoa Kỳ và có hành động yểm trợ cho Damas, nếu Hoa Kỳ đơn phương dùng biện pháp quân sự trừng phạt Syria, nên chắc chắn sẽ phủ quyết nếu có một dự thảo nghị quyết của Hội Đồng Bảo An LHQ cho phép trừng phạt Syria.

2.- Đơn phương hay liên kết với Pháp thực hiện biện pháp quân sự trừng phạt Syria như đã được chuẩn bị dự trù mấy tuần qua, tương tự

nư Hoa Kỳ đã chọn lựa đơn phương tấn công Iraq vào năm 2003, chỉ khác là trước đây Hoa Kỳ đã tấn công ngay mà không chờ đợi 45 ngày theo yêu cầu của LHQ để có kết quả điều tra của Liên Hiệp Quốc về việc Iraq có chế tạo và tàng trữ vũ khí hạt nhân hay không (*một trong hai lý do tấn công Iraq, lý do kia là lật đổ chế độ độc tài Saddam Huissein vì hậu thuẫn cho tổ chức khủng bố Al Qaeda, nhưng sau đó thực tế cả hai lý do tấn công đều không có*). Nay thì, dù công cuộc chuẩn bị cho một cuộc trừng phạt Syria đã sẵn sàng, nhưng Hoa Kỳ chấp nhận chờ đợi kết quả cuộc điều tra của phái đoàn chuyên viên LHQ xem vũ khí hóa học có được sử dụng tại Syria hôm 21-8-2013 vừa qua hay không. Dường như kết quả cuộc điều tra của phái đoàn LHQ chỉ xác nhận **“Có hay không sử dụng vũ khí hóa học”**, nhưng lại **không có trách nhiệm xác định thủ phạm**, phe nào trong hai phe chính quyền Al Assad và dân quân nổi dậy ở Syria, đã sử dụng loại vũ khí giết người tàn hại bị cấm chỉ này. Sự thể này cho thấy dường như LHQ, với Tổng Thư Ký Ban-Ki-moon, người đứng đầu **“tổ chức quốc tế có nhiệm vụ giải quyết các tranh chấp, xung đột, duy trì hòa bình thế giới”** này, đã không muốn có biện pháp trừng phạt chính quyền Damas như Hoa Kỳ chủ xướng, vì thấy trước dù có muốn cũng không thể thực hiện được khi mà hai nước hội viên thường thực có quyền phủ quyết là Nga-Tàu đã quyết liệt bênh vực cho chính quyền Al Assad, công khai chống lại biện pháp trừng phạt theo đề nghị của Hoa kỳ, Anh, Pháp. (*Chính quyền phủ quyết (Veto) đã cho thấy sự phi lý bất công trong HĐBA, làm cản trở các hoạt động giải quyết các tranh chấp, trừng phạt các vi phạm Hiến Chương LHQ và luật pháp quốc tế, khiến người ta nghi ngờ sự ra đời của Tổ Chức Liên Hiệp Quốc sau Thế Chiến II, vào ngày 24-10-1945, do sáng kiến của Mỹ, Anh và Liên Xô, thực chất cũng như thực tế chỉ là công cụ mới, hình thành sau Hội Quốc Liên- League of Nations- của các cường quốc cực, để phân chia vùng ảnh hưởng, sắp đặt nền trật tự thế giới, đặt ra luật pháp quốc tế để cương tỏa các nước nghèo (chiếm số đông), nhưng việc tuân thủ luật pháp quốc tế có tính tùy tiện đối với các cực cường...*)

Trên thực tế cho đến lúc này, hai phe chính phủ Al Assad và dân quân nổi dậy vẫn đã, đang đổ tội cho nhau. Trong khi Hoa Kỳ và Pháp thì đã chung bằng chứng thủ phạm sử dụng vũ khí hóa học là từ phía lực lượng võ trang của chính quyền Damas, phe quân dân nổi dậy đã là nạn nhân. Dựa trên những bằng cứ vi phạm này, Hoa Kỳ và Pháp đã hạ quyết tâm giáng đòn trừng phạt Syria. Trên thực tế, căn cứ vào các hoạt động quân sự chuẩn bị cho một trận chiến đã gần như hoàn tất, kết quả thuận lợi của các cuộc vận động khẩn trương, tích cực của Tổng Thống Obama và các nhân vật hàng đầu của nội các có trách nhiệm chủ động thực hiện biện pháp trừng

phạt Syria, như Bộ Trưởng Ngoại Giao John Kerry, Bộ Trưởng Quốc Phòng Chudk Hagel và Chủ Tịch Bộ Tham Muu Liên Quân Hoa Kỳ Tướng Martin Dempsey, chiều hướng nhận định chung của công luận là Hoa Kỳ sẽ đơn phương hoặc liên kết với Pháp và một số nước khác giáng đòn trừng phạt Syria, dù HĐBA Liên Hiệp Quốc có thông qua một nghị quyết cho phép trừng phạt Syria hay không.

Khuynh hướng chung được phản ánh điển hình qua một bài bình luận trên đài CNN của Bà Frida Ghitis....Nội dung bài bình luận, tác giả nhận định đại ý rằng, dù phần đông người dân Hoa Kỳ không muốn có thêm những hành động can thiệp quân sự khác ở nước ngoài và cho dù những người hoài nghi cho rằng hành động quân sự sẽ không hiệu quả, chỉ đưa đến những hậu quả khôn lường, nhưng nếu Hoa Kỳ không hành động thì có thể đưa đến hậu quả nguy hiểm và tốn kém hơn là một cuộc can thiệp hạn chế. Dựa trên nhận định này Bà Frida Ghitis đã đưa ra **5 lý do khiến Mỹ phải trừng phạt Syria.** (*Five reasons the U.S. must intervene in Syria*).

- **Hoa Kỳ phải trừng phạt Syria để các nhà độc tài và các chế độ độc tài khác không dám coi thường** “khi Tổng Thống Hoa Kỳ đã nói rằng việc sử dụng vũ khí hóa học là bước qua **“làn ranh đỏ”**, các chính quyền khác theo dõi chặt chẽ xem điều đó có nghĩa là gì. Nếu **“làn ranh đỏ”** bị vượt qua, giống như hiện nay ở Syria, mà không có điều gì xảy ra, sẽ là một tín hiệu rõ ràng cho các chính quyền hiện tại và tương lai có thể đe dọa lợi ích của người Mỹ và những thông lệ quốc tế căn bản...”.(Lý do 1).
- **Hoa Kỳ phải trừng phạt Syria vì** “Chính quyền Syria được xem là đã sử dụng khí độc để giết hại hàng trăm dân thường. Nếu không có phản ứng gì với Syria, thì đây không phải là lần cuối cùng vũ khí giết người này được sử dụng. Vũ khí hóa học không những chỉ “hấp dẫn” các nhà độc tài không chịu từ bỏ quyền lực, mà còn là thứ vũ khí lý tưởng cho bọn khủng bố...” (Lý do 2)
- **Hoa Kỳ phải trừng phạt Syria vì đã đến lúc có thời cơ can thiệp để thực hiện ý muốn của mình là** “Từ trước đến nay, Hoa Kỳ hầu như giữ khoảng cách trong cuộc nội chiến Syria. Hai năm trước, Tổng thống Obama tuyên bố rằng ông Assad **“phải ra đi”**. Một năm trước, ông Obama vạch ra **“làn ranh đỏ”**. Nhưng bất kỳ hy vọng nào cho rằng tình hình có thể tự giải quyết bằng cách nào đó, thì chỉ đưa đến kết quả tồi tệ nhất mà thôi...” (Lý do 3)

- **Hoa Kỳ phải trừng phạt Syria vì cần thành đạt mục tiêu chiến lược trong vùng.** “Nếu Hoa Kỳ không hành động, là đồng nghĩa với việc trao chiến thắng vào tay ông Assad, Iran và Hezbollah... Nếu không có hành động mạnh mẽ của Hoa Kỳ, thì những thành quả mới nhất cho chính quyền ông Assad là mang thắng lợi cho Iran và Hezbollah; đem lại động lực cho liên minh này là đi ngược lại sự ổn định, hòa bình của khu vực và thế giới. Iran và Hezbollah có “hồ sơ bất hảo”, đã tiến hành một loạt làn sóng tấn công khủng bố ở Châu Á, Châu Âu và châu Mỹ Latinh.” (Lý do 4)

-**Hoa Kỳ phải trừng phạt Syria để chứng tỏ Hoa Kỳ không chỉ đe dọa, đã nói là làm để thành đạt mục tiêu tối hậu của mình.** Rằng “Cuộc chiến ở Syria mới kéo dài 2 năm rưỡi. Trong thời gian đó, đã chứng tỏ sự tàn bạo và hủy diệt...”; do đó “Hoa Kỳ và đồng minh cần phải tấn công Syria theo cách của mình để thấy, thế giới không thể dung thứ việc sử dụng vũ khí hóa học, và chứng minh rằng những lời đe dọa và cam kết quốc tế của Hoa Kỳ có ý nghĩa và có trọng lượng. Ngoài ra, Washington cần phải làm những gì nên làm từ lâu rồi...” (Lý do 5).

Cả năm lý do trên, theo nhận định của chúng tôi, đều quy về một mối: **Phải đánh Syria để bảo vệ uy thế và quyền lợi của quốc gia Hoa Kỳ, một cường quốc hàng đầu bao lâu nay theo đuổi chủ nghĩa bá quyền, tự nhận có trách nhiệm đem ánh sáng tự do, dân chủ, nhân quyền đến cho các dân tộc và đóng vai trò cảnh sát quốc tế để cùng các cường quốc cực khác thiết lập, duy trì bảo vệ nền an ninh trật tự và hòa bình thế giới.**

Thế nhưng, trong những ngày tới đây, câu hỏi được đặt ra là, nếu Hội Đồng Bảo An LHQ không thông qua được nghị quyết cho phép trừng phạt Syria (gần như là chắc chắn không thể), liệu Hoa Kỳ có đơn phương hay liên kết với Pháp và một số nước đồng minh khác sử dụng biện pháp quân sự trừng phạt Syria hay không?

Câu trả lời không thể khẳng định mà chỉ dự đoán:

- **Nếu được lưỡng viện Quốc Hội Hoa Kỳ hậu thuẫn mạnh mẽ với đa số tuyệt đối thông qua một nghị quyết cho phép trừng phạt Syria có giới hạn (60 ngày + 30 ngày option, không dùng bộ binh, mục tiêu giới hạn... như dự thảo đề nghị của Ủy Ban Ngoại Giao Thượng Viện chẳng hạn), và qua các cuộc thăm dò khả tín, lại được đa số nhân dân Hoa Kỳ ủng hộ, Tổng Thống Obama sẽ ra lệnh thực**

hiện biện pháp quân sự trừng phạt Syria, vì uy thế và quyền lợi quốc gia Hoa Kỳ.

- **Nếu Nghị quyết trừng phạt Syria chỉ được lưỡng viện Quốc Hội Hoa Kỳ thông qua với đa số tương đối, cùng với đa số nhân dân Hoa Kỳ qua các cuộc thăm dò không tán thành việc trừng phạt quân sự Syria.** Trong trường hợp này, theo suy đoán của chúng tôi Tổng Thống Obama có thể tính toán lợi hại để quyết định **“đánh Syria”** (Nếu vì quyền lợi của tập đoàn tư bản lũng đoạn nhà nước làm giàu bằng chiến tranh và nhờ chiến tranh) hay quyết định **“Không đánh Syria”** (Nếu vì quyền lợi của nhân dân Hoa Kỳ, những người phải đóng thuế tiền bạc và máu xương cho các cuộc chiến, và nhiều thế hệ phải gánh chịu công trái ngày một chồng chất do các cuộc chiến hay tài trợ cho các hoạt động khuynh đảo ngoài nước Mỹ của các chính phủ Hoa Kỳ).

- **Nếu cả lưỡng viện Quốc hội Hoa Kỳ ra nghị quyết không hậu thuẫn và đa số dân chúng Mỹ không tán thành biện pháp quân sự trừng phạt Syria, tất nhiên** Tổng Thống Obama sẽ phải chọn một giải pháp khác mà vẫn có thể thành đạt hiệu quả: **buộc được nhà cầm quyền Al Assad trong tương lai không được sử dụng vũ khí hóa học nữa.**

III/-KẾT LUẬN:

*Để kết luận, chúng tôi có nhận định lạc quan rằng, tuy *“Tiếng trống trận khơi mào cuộc chiến ở Syria đã dồn dập”* trong những ngày qua (theo cách mô tả của tác giả bài *“ 5 reasons the U.S. must intervene in Syria của CNN)* **nhưng cuối cùng có lẽ Hoa Kỳ sẽ không phải dùng đến biện pháp quân sự trừng phạt Syria, mà sẽ dùng giải pháp chính trị, ngoại giao có hiệu quả** (mà biện pháp trừng phạt quân sự chưa chắc có hiệu quả hơn) để thành đạt mục đích: **buộc được chính quyền Al Assad trong tương lai không sử dụng vũ khí hóa học bị cấm chỉ nữa.** (mà biện pháp trừng phạt quân sự chưa chắc đạt được, có khi còn đưa đến những hậu quả tai hại khó lường, vượt khỏi tầm tay kiểm soát của cả đôi bên, cuộc chiến có thể kéo dài thêm, cường độ lên cao ngoài ý muốn, mức độ tàn khốc cao hơn, nếu Al Assad bị đẩy vào thế chân tường liều lĩnh đem vũ khí hóa học ra chiến trường, thương vong tăng lên gấp bội thì sao?). **Tỷ như, thông qua đường lối chính trị ngoại giao đa phương** (giữa Hoa Kỳ, Anh, Pháp với Nga, Tàu qua trung gian Tổng Thư Ký Liên Hiệp Quốc...) **đã đạt được những thỏa thuận và cam kết buộc được chính quyền Damas**

từ nay không những không sử dụng vũ khí hóa học; mà biết đâu còn có thể ép buộc được Tổng Thống Al Assad phải chấp nhận giải pháp ngừng vào bàn hội nghị thương lượng nghiêm chỉnh với phe dân quân nổi dậy, để chấm dứt cuộc chiến đẫm máu kéo dài hơn hai năm qua, lập lại Hòa Bình cho Syria và biết đâu là tiền đề cho sự tái lập ổn định tại các nước trong vùng Trung Đông đang có xáo trộn, xung đột như Ai Cập, Lybia... Những cái “**Biết đâu**” này có thể đã và đang âm thầm diễn ra và sẽ tỏ rõ vào thời điểm thích hợp, sau khi Hoa Kỳ có quyết định không dùng biện pháp quân sự trừng phạt Syria, vì giải pháp chính trị ngoại giao đã được Hoa Kỳ âm thầm chủ động tiến hành, nên vẫn bảo tồn được uy thế và quyền lợi quốc gia Hoa Kỳ trên hồ sơ Syria.

Tình hình căng thẳng ở vùng Trung Đông hiện nay gây ra từ sự kiện Syria sử dụng vũ khí hóa học, khiến chúng tôi liên tưởng đến tình hình căng thẳng trên bán đảo Triều Tiên gây ra từ hành động hung hăng hiếu chiến của chế độ độc tài toàn trị Bắc Triều Tiên, để suy đoán có lẽ rồi đâu cũng vào đấy thôi, đòn trừng phạt quân sự Syria có lẽ sẽ không xảy ra.

Nhận định lạc quan trên đây, chúng tôi nghĩ cũng là ước muốn chung của nhân dân Hoa Kỳ, nhân dân tất cả các nước và chính phủ các quốc gia yêu chuộng công lý và hòa bình trong cộng đồng thế giới. Vì vậy ai cũng cầu nguyện theo niềm tin tôn giáo để nhận định lạc quan trên sớm có cơ may trở thành hiện thực.

Thiện Ý

Houston, ngày 8 Tháng 9 Năm 2013.